

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Освітньо-професійна програма
(освітньо-професійна / освітньо-наукова)

Історія та археологія

(назва програми)

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Галузь знань _____ В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність _____ В9 «Історія та археологія»

(шифр, назва спеціальності)

(назва спеціалізації)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

«__» _____ 2025 року,

Протокол № __

Введено в дію з 2025/2026 навчального року.

наказом від „ ” 20254 р. №

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Олександр ГОЛОВКО

«__» _____ 20__ р.

Харків 2025 р.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівник робочої групи - гарант освітньої програми Посохова Людмила Юріївна	Професор кафедри історії України історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	Доктор історичних наук, професор кафедри історії України історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Члени робочої групи		
Литовченко Сергій Дмитрович	Декан історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	Кандидат історичних наук, доцент кафедри історії стародавнього світу та середніх віків історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Кушнар'ов Сергій Сергійович	Заступник декана з навчальної роботи історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	Кандидат історичних наук, викладач кафедри історії Східної Європи історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Любавський Роман Геннадійович	Заступник декана з наукової роботи історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	Кандидат історичних наук, викладач кафедри історії України історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

До проектування освітньої програми долучені:

Представники здобувачів вищої освіти: Олександра Вороб'їова, студент 1 курсу магістратури

Представники роботодавців:

При розробці проекту Програми враховані вимоги:

1) Стандарту вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освіти: Галузь знань: 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 «Історія та археологія». Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 31.05.2021 р. року № 603.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (за наявності):

1. Журба Олег Іванович, д.і.н., професор, завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та архівознавства Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
2. Венгерська Вікторія Олексіївна, д.і.н., професор, завідувач кафедри історії України Житомирського державного університету імені Івана Франка

1. Профіль освітньої програми

Історія та археологія

зі спеціальності 032 історія та археологія

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна Історичний факультет
Офіційна назва програми	Історія та археологія/History and Archeology
Ступінь вищої освіти	Магістр
Назва кваліфікації	Магістр з історії та археології
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Міністерство освіти та науки України, 2013 рік, термін дії сертифікату про акредитацію 01.07.2025
Передумови	Для здобуття рівня вищої освіти «магістр» приймаються особи, які отримали диплом бакалавра
Мова викладання	Державна (українська).
Термін дії освітньої програми	2025-2026 рр.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://history.karazin.ua
2 - Мета освітньої програми	
Мета програми	Метою програми є забезпечення умов задля оволодіння дослідницькими практиками, зокрема сучасними теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного

	минулого; вироблення навичок професійної (аналітичної, викладацької, консультативної, комунікативної, організаційно-методичної) діяльності; підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері історії та археології.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність: В9 «Історія та археологія»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна та спеціальна освіта в галузі історичних наук, система знань про історичне минуле України та людства, причинно-наслідковий зв'язок історичних подій і процесів, тенденції історичного поступу та закономірності функціонування людського суспільства, особливості формування й побутування матеріальної та нематеріальної історико-культурної спадщини. <u>Ключові слова:</u> історія, археологія, джерелознавство, архівознавство, історіографія, історична освіта, культурна спадщина
Особливості програми	Рівень підготовки за програмою дає можливість брати участь в програмах міжнародної мобільності
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010, випускники мають такі перспективи працевлаштування: 2443.2 – історик, історик(економіка), історик (політика), історик (суспільні відносини), консультант з питань історії; 2431.2 – архівіст, експерт з комплектування музейного та виставочного фонду, зберігач експонатів, зберігач фондів; 2442.2 – археограф, археолог, етнолог; 2320 – Вчитель середнього навчально-виховного закладу. 3414 – екскурсовод. 2310 – викладач університету та вищого навчального закладу – з узагальненим об'єктом діяльності процеси історичного розвитку суспільства, соціальні явища в часі та просторі, викладання історичних та

	суспільствознавчих дисциплін в університетах та вищих навчальних закладах.
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти, а також підвищувати кваліфікацію й отримувати додаткову освіту за сертифікованими програмами та програмами післядипломного навчання
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Студентсько-центроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання.</p> <p>Лекційні заняття мають проблемний характер, використовують аналіз, синтез, порівняння, моделювання, аналогію, діалектику, абстрагування, конкретизацію, системний, історичний та логічний підходи.</p> <p>Практичні заняття проводяться в групах, передбачають використання методів сучасних наукових досліджень, статистичної обробки експериментальних даних, інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи здійснюється через використання елементів дистанційного навчання: електронних лекцій, методичних вказівок та завдань.</p> <p>Акцент робиться на особистому саморозвитку, що сприятиме формуванню потреби й готовності до продовження самоосвіти протягом життя</p>
Оцінювання	<p>Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому контролі, складає 100.</p> <p>Оцінка підсумкового контролю також виставляється за однією зі шкал, прийнятих в університеті:</p> <p>а) чотирирівнева шкала оцінювання – оцінки «відмінно» «добре», «задовільно», «незадовільно»,</p> <p>б) дворівнева шкала оцінювання – оцінки «зараховано», «не зараховано</p> <p>Форми контролю: письмові екзамени та заліки, семінарські заняття, тестові завдання, навчальна практика, есе, презентації, захист кваліфікаційної роботи</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми, які характеризуються

	<p>комплексністю і невизначеністю умов, в галузі історії та археології або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</p> <p>ЗК 2. Здатність працювати автономно;</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою;</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;</p> <p>ЗК 8. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;</p> <p>ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення;</p> <p>ЗК 10. Здатність усвідомлювати та позиціонувати себе як випускника Каразінського університету. (компетентність, визначена Університетом)</p>
Фахові компетентності	<p>ФК 1. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію;</p> <p>ФК 2. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук;</p> <p>ФК 3. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології;</p> <p>ФК 4. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки;</p> <p>ФК 5. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти;</p>

	<p>ФК 6. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області;</p> <p>ФК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах;</p> <p>ФК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та археології з європейськими та євроатлантичними інституціями;</p> <p>ФК 9. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології;</p> <p>ФК 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.</p> <p>ФК 11. Здатність проводити та презентувати наукові дослідження (компетентність, визначена Університетом).</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 1. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.</p> <p>ПРН 2. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології;</p> <p>ПРН 3. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів,</p> <p>ПРН 4. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проектів;</p> <p>ПРН 5. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки</p> <p>ПРН 6. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання;</p>

	<p>ПРН 7. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ПРН 8. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.</p> <p>ПРН 9. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн</p> <p>ПРН 10. Здатність аналізувати взаємозв'язки між позицією професійного історика та пануючими у суспільстві поглядами на минуле. <i>(ПРН, які було визначено університетом)</i></p> <p>ПРН 11. Здатність використовувати вивчений матеріал в нових ситуаціях: пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди <i>(ПРН, які було визначено університетом)</i>.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<p>Специфічні характеристики кадрового забезпечення-</p>	<p>Підготовка фахівців буде здійснюватися на базі п'яти випускових кафедр: історії України, історії Східної Європи, історії стародавнього світу та середніх віків, нової та новітньої історії, історіографії, джерелознавства та археології до викладацького складу яких входить 13 докторів історичних наук та 29 кандидатів історичних наук, що мають відповідну кваліфікацію для викладання курсів освітньої програми. Також до освітнього процесу будуть залучені викладачі інших кафедр університету – спеціалісти, що працюють в сферах філософії, соціології, економіки, охорони здоров'я, психології та педагогіки</p>
<p>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення</p>	<p>Музей археології ХНУ імені В.Н. Каразіна; Музей історії університету; Центр українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Навчальна лабораторія Германослов'янської археологічної експедиції; -навчальні корпуси; - гуртожитки;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - тематичні кабінети; - спеціалізовані лабораторії; - комп'ютерні класи - пункти харчування; - точки бездротового доступу до мережі інтернет; - мультимедійне обладнання.
<p>Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення</p>	<p>офіційний сайт ХНУ імені В.Н. Каразіна https://karazin.ua/</p> <ul style="list-style-type: none"> - точки бездротового доступу до мережі Інтернет; - необмежений доступ до мережі Інтернет; - наукова бібліотека, читальні зали; - віртуальне навчальне середовище Moodle; - корпоративна пошта; - навчальні і робочі плани; - графіки навчального процесу; - навчально-методичні комплекси відповідних дисциплін; - навчальні та робочі програми дисциплін; - навчальні посібники, тестові завдання, переліки тем есе та індивідуальних завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; - програми практик; - методичні вказівки щодо виконання курсових проектів; - критерії оцінювання рівня підготовки; - пакети комплексних контрольних робіт.
9 – Академічна мобільність	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Укладено договори про співпрацю з університетами України: із Національним університетом "Київо-Могилянська академія"</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Укладено договори з зарубіжними університетами-партнерами: з Університетом Марії Кюрі-Склодовської (Польща), з Університетом імені Фрідріха-Александра, міст Ерлангена-Нюрнберга (ФРН), із Євроазіатським відділом Німецького археологічного інституту (ФРН), із Ягелонським університетом (Польща)</p>
<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>Здійснюватиметься згідно законодавства України про освіту.</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної /наукової програми та їх логічна послідовність

2.1 Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
Цикл загальної підготовки			
ОК 1.	Чинники успішного працевлаштування за фахом	3	Залік
ОК 2.	Актуальні проблеми археології (практикум)	6	Іспит
ОК 3.	Актуальні проблеми історії України	6	Іспит
ОК 4	Глобальні проблеми сучасності	3	Залік
ОК 5	Актуальні проблеми всесвітньої історії	8	Іспит
ОК6	Охорона праці в галузі	3	Іспит
Цикл професійної підготовки			
ОК 7	Методологія історичного дослідження	4	Залік
ОК 8	Переддипломний семінар	4	Залік
ОК 9	Педагогічна практика	11	Іспит
ОК 10	Підготовка кваліфікаційної роботи	4	Захист
Загальний обсяг обов'язкових дисциплін		52	
2. Вибіркові компоненти ОП*			
2.1 Цикл загальної підготовки			
ВК 1.	Педагогіка вищої школи/ Сучасні педагогічні технології у вищій школі	3	Залік
ВК 2	Історія світової економіки / Голокост: політика, пам'ять, репрезентації	3	Залік
ВК 3	Методологія освіти в в ХХІ ст./ Сучасні підходи до вивчення, управління та презентації культурної спадщини	4	Залік
ВК 4	Соціальне конструювання минулого/ Соціокультурна антропологія	4	Залік
2.2 Цикл професійної підготовки (Обираються 6 дисциплін за каталогом фахових вибіркових дисциплін історичного факультету загальним обсягом 24 ЄКТС)			
ВК 5	Спецкурс1: https://history.karazin.ua/navchannya/kurs_10_09.html	4	Іспит
ВК 6	Спецкурс:2: https://history.karazin.ua/navchannya/kurs_10_09.html	4	Іспит
ВК 7	Спецкурс:3: https://history.karazin.ua/navchannya/kurs_10_09.html	4	Іспит
ВК 8	Спецкурс:4: https://history.karazin.ua/navchannya/kurs_10_09.html	4	Іспит
ВК 9	Спецкурс:5: https://history.karazin.ua/navchannya/kurs_10_09.html	4	Іспит
ВК 10	Спецкурс:6: https://history.karazin.ua/navchannya/kurs_10_09.html	4	Іспит
Загальний обсяг вибіркових компонентів ОП		38	

ЗАГАЛЬНИЙ ПРОГРАМИ	ОБСЯГ	ОСВІТНЬОЇ	90
---------------------------	--------------	------------------	----

а. Структурно-логічна схема ОП

Цикли підготовки	Семестри		
	1	2	3
Загальна підготовка	ОК 5, ВК 3, ВК 5	ОК 2, ОК 3	ОК 1, ОК 4, ОК 6, ВК 1, ВК 2, ВК 4
Професійна підготовка	ОК 7, ВК 6, ВК 10	ОК 8, ВК 7, ВК 8, ВК 9	ОК 9, ОК 10

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація фахівця другого рівня вищої освіти магістр спеціальності 032 історія та археологія передбачає захист магістерської (випускної) кваліфікаційної роботи. Для запобігання академічного плагіату кваліфікаційна робота має бути перевірена фахівцями відповідного структурного підрозділу вищого навчального закладу за допомогою електронних баз даних. Виконання роботи передбачає поглиблення, систематизацію, закріплення теоретичних знань, а також вдосконалення практичних навичок, отриманих здобувачем за час навчання в магістратурі. Робота має продемонструвати рівень опанування автором методик здійснення історичних та археологічних досліджень і навичок творчого розв'язання інтелектуальних завдань. Захист кваліфікаційної роботи передбачає виявлення здатності випускника аналізувати історичні джерела, аргументовано викладати результати свого дослідження, а також рівня його підготовленості до самостійної практичної роботи. Захист магістерської кваліфікаційної роботи здійснюють у відкритому режимі (публічно). Атестація завершується видачою документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр з історії та археології.

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10
ЗК 1	+			+			+	+		+
ЗК 2	+							+		+
ЗК 3	+					+	+	+	+	+
ЗК 4		+		+	+					+
ЗК 5	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 6		+	+	+	+					
ЗК 7	+	+	+		+	+	+		+	
ЗК 8	+						+		+	
ЗК 9	+			+		+			+	
ЗК 10	+					+			+	
ФК 1		+	+		+		+			
ФК 2		+		+			+			
ФК 3		+	+	+	+		+			
ФК 4				+				+		+

ФК 5				+			+	+		+
ФК 6						+			+	
ФК 7	+	+	+		+	+			+	
ФК 8	+			+				+		+
ФК 9		+			+					
ФК 10	+					+	+	+	+	+
ФК 11		+	+		+		+	+	+	+

